

El casalt del Seminari, a la plaça de Sant Domènec.

El Col·legi Universitari, retrobat

JORDI PLA I PLANAS
ALFONS ROMERO I DALMAU

Evocar la vida del Col·legi Universitari de Girona cap a mitjan dels anys setanta és refer una mica la crònica d'un moment àlgid en efervescència política. Són els anys en què a Girona —com a la resta de Catalunya— les forces socials comencen a organitzar-se entorn de les plataformes d'oposició creixent —quantitativament i qualitativament— al règim que organitza. El revulsiu universitari a Girona també hi era, tot i la precarietat jurídica en què es movia la Institució. Adscrit a la Universitat Autònoma —no integrat— amb els estatuts pendents d'aprovació sense possibilitat d'autofinançar-se i

depenent del pressupost de la Diputació, sense Patronat ni director, en gran part la lluita del CUG era la supervivència contra molts vents adversos, comerciant per la situació del propi marc universitari.

De la Casa de Cultura al Seminari

El curs 73-74 (el de la primera vaga de professors no numeraris) va ser el darrer en què el CUG va funcionar íntegrament a les dependències de la Casa de Cultura. Mitjançant l'acord entre la Diputació i el Seminari Diocesà, a par-

tir del desembre del 74, els estudiants i professors de lletres fórem facturats al vell casolat de la plaça de Sant Domènec. El comiat organitzat des de la base fou suculent, ja que un vespre desembral, dos-cents estudiants, després d'una xocolatada «in situ», abandonàrem l'edifici de la Casa de Cultura, en processó i amb espelmes enceses. Tot seguit, envoltàrem la Casa de Cultura dues o tres vegades, entonant subversivament al so d'un antic cant de Passió:

*Perdona al gallego, Señor,
perdona al gallego, perdónale,
Señor.
No ves que ya está viejo y chochea,
(bis)
perdónale, Señor.*

Una allusió tan clara i insolent al general Franco propagada a cor pels carrers de Girona, en processó cap al Seminari va crear moments de tensió.

El pati de l'antic Seminari, en l'actualitat.

MIQUEL BATALER

En passar per la Rambla, sentíem tencar-se darrere nostre les persianes metàl·liques dels comerços, amb un soroll sec, que presagiava un final més sec encara. Afortunadament, no fou així i vam poder prendre possessió pacífica de les gèlides aules de l'antic Seminari Menor. El pressupost no donava per a gaire res: tots recordem les classes hivernals arrecerats (professors i alumnes) prop d'una d'aquelles esquelètiques «estufes» de butà (bombona amb pantalla elevada) dissenyades habitualment per a la calefacció de les granges.

En aquells moments —final de 1974— la UAB només es feia càrrec del 20% de les despeses. La Diputació, la Cambra de Comerç i la Caixa Provincial havien de fer la resta. Hom maldava perquè l'Ajuntament de Girona, entitats bancàries i col·legis professionals hi participessin, però els esforços de professors i alumnes eren absolutament estèrils. Sense Patronat constituït, depènem de la «benevolença» de la Diputació. I el Sr. Xuclà, aleshores president, retreia: «És que cada estudiant del CUG ens costa 28.000 PTA...». Aquesta provisionalitat es reflectia, a més, en l'absència de director. El CUG havia proposat l'eminent historiador Joan Reglà, però l'Administració l'havia vetat per catalanista, i quan ell va morir, el 1974, el Col·legi va perdre la seva gran oportunitat.

Malgrat les limitacions, hi havia un caliu humà especialment viu que es concretava, en la majoria dels casos, en una bona sintonia entre professors i estudiants, afavorida pel discret nombre d'alumnes per aula. Hi havia una voluntat comuna de projectar el CUG a la ciutat, garantint la continuïtat i l'arrelament dins el teixit social. Varen començar a organitzar-se conferències i classes obertes, amb la participació, en molts casos, de personalitats rellevants. Se'ns fa avinent la nostra sorpresa d'estudiants quan el curs 73-74, Alan Yates, professor a la Universitat de Sheffield, va venir a parlar-nos, invitat per Jordi Castellanos, de l'obra del gironí Miquel de Palol... i ho va fer en un català impecable i pulcríssim.

Els estudiants de lletres havíem iniciat una publicació periòdica amb un títol provocador: *Joc d'Ous*. Val a dir que, malgrat la seva precarietat, oferia un contingut prou consistent. El número monogràfic dedicat al poeta Agustí Bartra n'és un exemple ben fefaent.

Vaga general, aprovat polític

La vida acadèmica del curs 74-75 s'augurava tempestuosa. L'anomenat «Pla Suárez», que vetava la possibilitat

Una altra vista del pati, amb Sant Domènec al fons.

de canviar l'especialitat ja als primers cursos de carrera, la resistència del govern franquista a admetre eleccions democràtiques a tots els òrgans universitaris i la precarietat dels PNNs varen congriar, a tot l'estat, el clima de tensió que va desembocar en la vaga general universitària i «l'aprovat polític» general, posterior a les primeres eleccions legals de representants estudiantils. Malgrat l'oposició d'alguns sectors de l'esquerra radical a participar-hi, aquestes varen suposar un enorme espai de convocatòria per a les mobilitzacions posteriors. La resposta dels estudiants del CUG fou massiva, tenint en compte, a més, que així es podrien consolidar no només parcel·les de llibertat, sinó la mateixa continuïtat del centre.

Hom pot recordar les assemblees generals, amb l'activa participació dels partits clandestins, al «hall» del Col·legi. Per bé que no suficientment operatives sí que varen aconseguir, a parer nostre, objectius importants: fer sentir com una responsabilitat comuna la dignificació i la democratització de la universitat-institució; vincular estretament aquest procés a la lluita per al restabliment de les llibertats socials i fer pinya entorn la continuïtat del CUG.

A final de febrer de 1975, esclatava la vaga general a la Universitat i a l'ensenyament mitjà. El CUG l'abonà activament i els estudiants, amb la col·laboració de bon nombre de professors, ens autoorganitzàvem a dos

nivells: coordinació amb el moviment de Barcelona, Tarragona i Lleida (treball de comissions i assemblea) i activitat cultural permanent (treball per seminaris i centres d'interès, muntatge d'exposicions, recitals de poemes i cançons...). En contra del que la vaga podia semblar, els mesos en què es va mantenir varen ser d'una intensa activitat per part dels estudiants, que varen veure com es podia mantenir una capacitat autoorganitzativa i un dinamisme cultural ben vius. Cal no oblidar, a més, l'efervescència política general que es vivia i es palpava dia a dia, i Girona, afortunadament no n'estava exempta.

La reacció del ministeri d'Educació, Cruz (!) Martínez Esteruelas, i del director general d'Universitats, Federico Mayor Zaragoza (l'actual president de la UNESCO) va ser tan dràstica com desafortunada: es va tancar (febrer del 75) la Universitat de Valladolid. Això va suposar, de fet, l'extensió de la vaga a tot l'Estat amb forta participació de les organitzacions polítiques i sindicals, absolutament clandestines. És en aquest context, quan professors i alumnes de la UAB, amb representació del CUG, redacten el manifest «Per una Universitat Nova en una societat democràtica», en el qual es perfila una alternativa d'àmbit molt més general. S'hi reivindica, entre altres punts, «la desconcentració de centres universitaris» —en clara al·lusió a la necessitat de reforçar els Col·legis de Girona i

Lleida— i «la cooficialitat del català com a idioma administratiu i del seu ús preferent com a llengua docent».

El 22 de febrer de 1975 els professors de la Facultat de Lletres del CUG treuen un comunitat en el qual manifesten la seva voluntat de continuar l'«atur actiu» com a resposta a l'actitud intransigent del ministeri. Paral·lelament, els estudiants de lletres fan públic també un comunicat en què, a més d'assumir els punts reivindicatius de la vaga, reclamen el ple reconeixement jurídic del Col·legi i l'ampliació dels estudis al segon cicle universitari. Aquestes reivindicacions específiques varen ser trameses pels estudiants delegats al memorable claustre de la UAB dut a terme el 15 de març. Un claustre que fou especialment conflictiu perquè, entre altres coses, els participants varen defensar el dret a fer servir el català, en contra de la voluntat del rector Gandia, que va haver, finalment, de cedir. Altres punts que, en contra de la Junta de Govern, es van votar majoritàriament varen ser la petició d'amnistia per a tots els presos polítics, la reobertura de la Universitat de Valladolid, i la creació d'una comissió encarregada d'elaborar els estatuts definitius de la Universitat.

Per aquelles dates les dificultats jurídiques existents entre el CUG i el Minis-

teri passaven, sobretot, per una disjuntiva: passar a ser un centre integrat a la UAB o quedar-se només com a centre adscrit. Mentre que el Ministeri oferia la segona opció —que comportava una gran dependència econòmica envers les institucions representades en el Patronat—, els alumnes i els professors defensàvem la plena integració del CUG a l'Autònoma, ja que això havia d'implicar, entre altres avantatges, que fos el MEC el responsable del finançament i que no hi hagués ingerències a l'hora de nomenar els professors. Tanmateix, caldria encara esperar molt temps per assolir aquesta darrera opció.

De l'èxode al retorn

Quan, quinze anys després, hom repassa aquells esdeveniments, té la sensació d'haver viscut una experiència profundament humanitzadora. Per als qui vàrem tenir la sort d'estudiar aquells anys al Col·legi Universitari —avui Estudi General de Girona, com s'havia ja intitulat antigament— la participació en el moviment estudiantil va significar, en molts aspectes, una plataforma per a un compromís social més ampli i un estimul per cercar noves for-

Concentració d'universitaris davant la Casa de Cultura.

mes de comunicació a través de l'acció cultural. Darrera les assemblees, sovint feixugues, les conferències i exposicions alternatives, les interminables negociacions amb l'Administració i els esborranyos d'avantprojectes, etc. s'hi va configurar un escalf que depassava el marc estrictament acadèmic i ens feia sentir solidaris amb un projecte engrescador de societat nova. Èrem a l'alba de la transició que ja s'endevinava, mentre s'esvaïa la darrera ombra del Pardo.

Al llindar dels 90, la reflexió que se'ns planteja, després de quinze anys densos en esdeveniments col·lectius i personals, gira entorn de la constatació d'un fet: en l'àmbit dels professionals de l'ensenyament, allò que als anys 70 va ser un èxode a Barcelona, als anys 80 ha estat un retorn, lent però constant, a les comarques de Girona. Fins a quin punt aquest fenomen és extensible a les altres branques professionals és una informació que probablement s'està ja confegint i que permetrà una prospectiva de la rendibilitat universitària a Girona. El cert és que, si l'Estudi General es consolida, no només aquesta recuperació del treball a les comarques d'origen creixerà, sinó que el mateix camp d'investigació podrà resituar-se a Girona, aspecte que pressuposa l'assoliment —definitiu!— del tercer cycle universitari.

Hi ha una altra faceta a tenir en compte: al marge dels treballs de Doctorat i d'investigació en general, la consolidació de l'Estudi General de Girona potenciarà un camp fins avui poc cobert a les nostres comarques i, tanmateix, altament necessari: el d'un reciclatge a l'abast dels professors dels nostres instituts i escoles. D'aquesta forma la universitat gironina cobriria un cycle de retroalimentació en connexió amb l'entorn social que la motivaria. Teòricament, almenys, aquest seria un diagrama de funcionament perfecte: allò que la societat invertiria, la universitat li ho tornaria, a mitjà i a llarg termini, d'una forma constant i estable, quantitativament i qualitativament.

Però, aquest procés quedaria circumscrit a Girona ciutat? Entenem que no. La vitalitat econòmica, social i cultural de les nostres comarques permetria una lògica expansió territorial d'algunes especialitats o mòduls de serveis. Pensem, per exemple, en la ubicació de l'Escola Universitària de Turisme a l'Alt Empordà, o en la ubicació de la Facultat de Geologia a Banyoles, per citar dues possibilitats tòpiques però indicatives. (Un incís: Figueres disposa d'un amplí i desaprofitat Castell de Sant Ferran).

Protesta universitària
pels carrers de
Girona.

PUNT-DIARI

Un centre d'irradiació vital

Això pot semblar a algú fer volar coloms. Depèn de la importància que hom concedeixi a aquesta inversió i del grau d'imaginació i llibertat política dels nostres organismes, però també de la pressió social que els afectats —tots els ciutadans— vulguem exercir-hi. Potser un dia podrem congratular-nos que aquell Col·legi Universitari dels anys 70, que va ajudar molts joves a «madurar universitàriament» de Girona estant, hagi arribat a ser un centre d'irradiació vital per a totes i cadascuna de les nostres comarques. Aquesta és també una xarxa viària —sens dubte menys espectacular però no menys necessària, que cal no pas reparar, desgraciadament, sinó articular. Si renunciem a reclamar-la ara, no «ens la faran» pas.

Són força els estats europeus —Alemanya n'és un bon exemple— que potencien «petites» universitats a ciutats demogràficament modestes. Algunes d'aquestes universitats han esdevingut, en determinats àmbits, centres de prestigi reconegut internacionalment.

És una concepció més personalitzada de l'activitat universitària i, sobretot, respectuosa amb un model d'equilibri territorial. Més efectiva i rendible, al capdavall. L'Estudi General de Girona avui ens la fa servir ben tangible.

Modest Prats, en un article publicat a *Presència* el maig de 1975, escrivia:

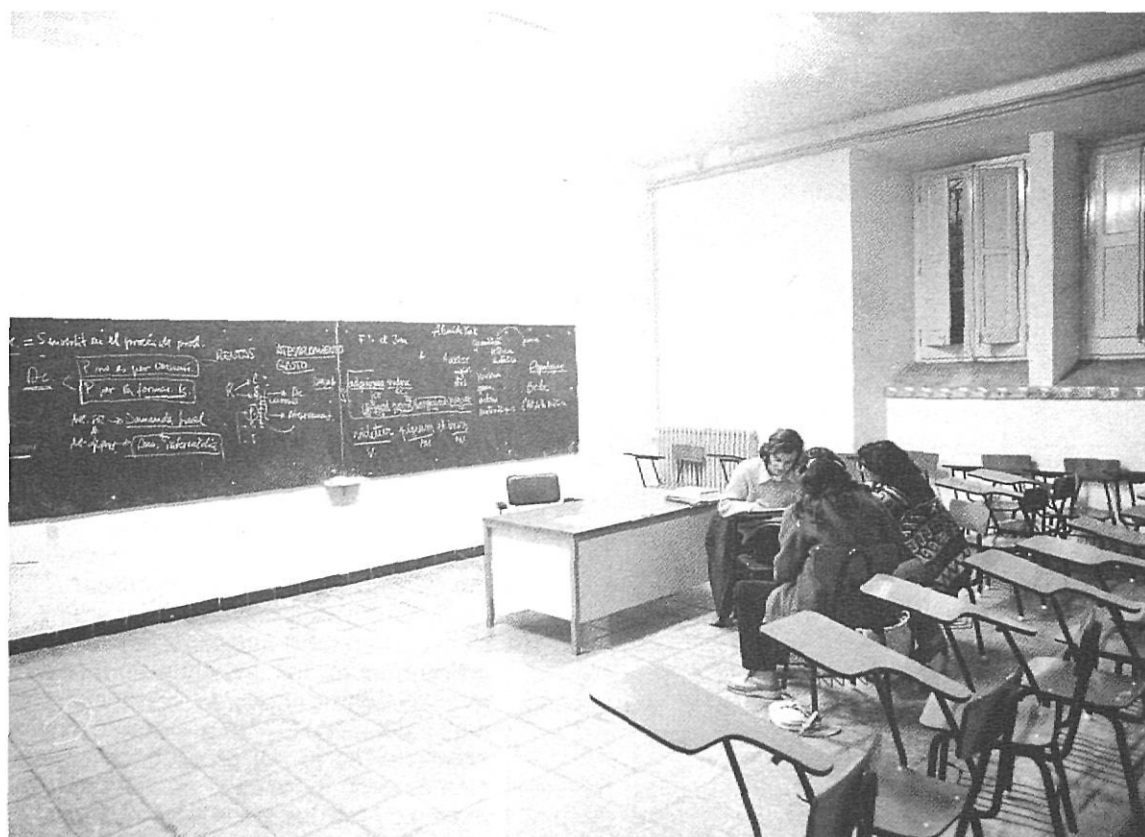
«El dia que gent de fora vingui a estudiar a Girona perquè es reconeix el prestigi de la nostra institució universitària podrem estar satisfets».

Avui, gairebé quinze anys després, aquesta afirmació constitueix més que mai un repte de viva actualitat.

Les condicions socioculturals i econòmiques hi són. El potencial humà, abeurat en una rica tradició de mestratge, especialment en algunes àrees, també hi és. La situació estratègica de Girona, a mig camí de Barcelona i Perpinyà, passadís obligat per a molts visitants, permet perspectives engrescadores i, tanmateix, ben realistes. Potser, al capdavall, es tracta d'allò que se n'ha dit tan sovint «voluntat política», i que hauria de passar, inevitablement, per una efectiva coordinació entre institucions i estaments. Ignorem quin «cost polític» comportaria als qui detenen els poders en tot aquest complex assumpte sobrepassar la dialèctica habitual a què estem avesats i encetar així una acció unitària capaç de fer un front comú per la universitat de Girona.

Ens aventurarem a predir que aquest cost per a uns i els altres seria prou gratificant. Girona i les comarques hi hauríem guanyat.

Jordi Pla i Alfons Romero són llicenciats en Història i antics alumnes del CUG.

PUNT-DIARI

Balanç de vint anys

JOAN MIRÓ I AMETLLER

La Universitat Autònoma de Barcelona, l'any 1969, va obrir a Girona una secció delegada de la Facultat de Lletres. L'any següent van iniciar-se les activitats d'una altra delegació, la de Ciències. Amb les dues delegacions, transformades més tard en Col·legi Universitari, la ciutat engegava per tercera vegada l'aventura universitària i s'esperava que aquest intent del darrer terç de segle XX no fos estroncat com ho havien estat els dos anteriors. Tot i l'esforç de voluntat que representà per a l'inici dels ensenyaments, el fet de no destinar-hi edificis definitius els atorgava un caràcter provisional que esdevenia, segons com, amenaçador. Un exemple d'aquesta provisionalitat va ser el tancament del curs d'econòmiques, que funcionà del 1971 al 1973.

Un Col·legi Universitari

L'enfocament inicial de la docència no era tampoc massa esperançador. Els professors residents a Girona i contractats amb dedicació exclusiva a la universitat eren relativament pocs. La major part del professorat compartia la feina universitària amb una altra i els professors viatgers, que venien un o dos dies a la setmana per impartir classe, eren força nombrosos. A més, un sector important dels universitaris consideraven que aquest funcionament era l'adequat per a centres com el Col·legi Universitari, allunyats de l'àlma mater.

D'altra banda, els col·legis universitaris eren centres on només s'impartien

Cronologia

- 1969 Es crea la delegació de Lletres.
- 1970 Es crea la delegació de Ciències.
- 1971 S'inicia el primer curs de ciències econòmiques.
- 1972 Es reconeix provisionalment el Col·legi Universitari de Girona.
- 1973 Es clausuren els estudis d'econòmiques. Es fa la primera petició d'integració.
- 1975 La delegació de Lletres es trasllada a l'edifici del Seminari menor.
Albert Casellas, president de la Comissió Gestora del Patronat (Més tard el succeirà Pere Franch).
- 1976 Jordi Nadal, director del Col·legi. (Després ho seran Joaquim Nadal, Jordi Nadal per segona vegada, Jordi Balasch, Josep Nadal i Joan Miró).
- 1977 Se signa el conveni.
- 1980 Es demana la Facultat de Veterinària per a Girona.
- 1982 El Col·legi Universitari de Girona s'integra a la Universitat Autònoma de Barcelona.
- 1985 S'aprova anar cap a la creació de l'Estudi General de Girona.
- 1986 Se suprimeixen els primers cursos de matemàtiques i física, i comença el primer cicle de dret.
- 1988 S'inicien els segons cicles de filosofia i història catalanes.
- 1989 S'aprova la divisió del Col·legi Universitari de Girona en l'Estudi de Lletres, l'Estudi de Ciències i l'Estudi de Dret, en el marc de l'Estudi General de Girona.

primer cicles (els tres primers cursos) de llicenciatures. A Girona, els ensenyaments de lletres eren molt nombrosos i els de ciències incomplets. L'elecció de les carreres va ser temptativa i en anys posteriors va ser necessari eliminar-ne algunes i completar-ne altres. De bon començament, hom creia que calia instaurar els estudis de dret, que no van arribar fins a l'any 1986.

Finalment, tampoc es va solucionar amb rapidesa suficient la situació legal del centre. El Col·legi Universitari de Girona era un centre oficial adscrit a la Universitat Autònoma de Barcelona, la qual cosa significava que l'economia del centre i el seu funcionament corresponien al d'una entitat privada. Sistemàticament, el pressupost anual era deficitari en un milió de pessetes aproximadament. Tot s'havia de sacrificar al pagament de les nòmines, que sovint es cobraven amb mesos de retard. El pressupost de funcionament era, any rera any, cada cop proporcionalment més baix. L'any 1977, per exemple, era només el 6,2% del pressupost total. Només eren possibles les inversions mínimes i les despeses de pràctiques i dotacions bibliogràfiques imprescindibles. La subvenció del Ministeri era de dues-centes mil pessetes. La resta es cobria amb aportacions dels organismes membres del Patronat: la Diputació, la Cambra de Comerç, la Caixa de Girona i la Universitat Autònoma de Barcelona, que cedia part del valor de la matrícula oficial i pagava els sous d'alguns professors, entre els quals la part proporcional dels viatgers, i, sobretot, amb les sobretaxes de matrícula pagades pels alumnes, que van arribar a igualar el preu de la matrícula oficial.

Els anys més difícils

Ja s'ha explicat, en aquesta mateixa revista (núm. 113) i recentment al *Punt Diari* (28 d'octubre de 1989), quina ha estat l'evolució de la situació legal del Centre. El 1972, un decret havia reconegut provisionalment el Col·legi Universitari de Girona. Un altre decret, el mateix any, derogava el decret que serví de base legal per a la creació dels col·legis universitaris, l'any 1969, i en modificava la regulació. El maig del 1973, la Diputació, que assumia la gestió legal del centre, sol·licitava l'adaptació del Col·legi Universitari de Girona a la nova normativa com a centre integrat, és a dir, sostingut amb fons ministerials, i en modificava convenientment els estatuts, que foren aprovats pel ple de la corporació l'agost de 1973. El sotsdirector general de centres universitaris contestà l'agost de 1975, que la ins-

Cafeteria del CUG.

MICHEL BATALLER

tància no s'ajustava al model oficial i faltava l'informe del rector. Per tant, retornava la documentació a la Universitat.

Mentrestant, els coordinadors de Lletres i Ciències del Col·legi Universitari, aleshores els Drs. Àngel Anton i Joan Miró, procuraven aproximar les seccions i fer funcionar el Centre segons una política conjunta. Alhora, es procurava contractar els professors amb dedicació completa al Centre i reduir el nombre de professors viatgers. D'aquesta manera, el funcionament intern del Col·legi millorava, augmentava la rendibilitat acadèmica, es reforçava la presència del Centre. Com a contrapartida, la càrrega docent per professor era força superior a l'habitual en una universitat.

El tancament de la Universitat de Valladolid detonà, a principi de l'any 1975, una llarga vaga que no acabà fins a final de curs. Les relacions amb les autoritats polítiques de Girona, que no eren precisament excel·lents, es deterioraren. Com a mostra relataré algunes anècdotes. Faig constar prèviament que la meua consideració pel senyor Xuclà, aleshores president de la Diputació, evolucionà progressivament cap al respecte personal. Si les representacions professionals respectives definien el caràcter dels nostres tractes, haig d'afegir que volia comprendre les condicions de la seva posició sense haver de renunciar als principis que emmarcaven la meua actuació. Un dissabte, em va convocar a la Diputació per parlar amb qui era aleshores coordinador de la secció de Ciències. Quan ja feia tres hores que era a la sala d'espera, em va fer entrar. Em va fer una pregunta. Li vaig respondre amb una negativa i, immediatament, em va acomiadar en sec. Recordo també que el governador civil, a qui vaig oferir en nom del professorat de Ciències la possibilitat d'encarregar al Col·legi un estudi sobre la contaminació ambiental de les comarques gironines, molt abans de l'escàndol de la primera gran pollució del Ter, va recomanar-me, per tota resposta, l'estudi de la contaminació dels grans llacs americans.

Entre subtils advertències indirectes de tancament, induïdes pel desconcert que provoca en la mentalitat de les autoritats polítiques de l'època sostenir econòmicament un organisme, una part del qual feia impunement vaga indefinida, la Diputació, després d'una conversa informal del president amb el ministre, va modificar la petició d'integració per la d'adscripció. L'octubre de 1975 va constituir-se la Comissió de Patronat del Col·legi Universitari de Girona, prevista als estatuts del 1973, i

MIGUEL BATALLER

Un passadís del CUG.

la Diputació es distancià del Centre. Fou designat president del Patronat del Dr. Albert Casellas. El Col·legi Universitari elegí director el Dr. Jordi Nadal a final del curs 1975-76, i realitzà un esforç de supervivència extraordinari adreçat a obtenir la integració a la Universitat Autònoma de Barcelona.

El curs 1976-77, la situació va donar tomb radical. El dèficit pressupostari previst per a l'any 1976 era de sis milions de PTA i ningú no sabia com cobrir el pressupost de l'any 1977. Aquesta vegada, la protesta solidària i pública de professors i alumnes va ser relativament ben acollida. Les autoritats locals van comprendre que calia trobar una solució per al col·legi Universitari i, malgrat algunes advertències que haig de qualificar de cordials sobre les influències polítiques dins la Universitat (l'Assemblea Democràtica de Girona era el motor de la contestació ciutadana) i la detenció d'un estudiant que va ser alliberat immediatament mitjançant la intervenció de l'alcalde Ribot, el governador civil, Armando Murga, convocà el 30 de juny de 1977 la comissió de Patronat i altres entitats i van acordar ressuscitar el projecte d'integració

i signar un conveni econòmic que distribuïa el pressupost entre els presents en aportacions percentuals. Hom indicà als professors que havíem d'assistir a aquesta reunió que callessin, malgrat les crítiques que es fessin a la nostra actuació. S'incorporaren aleshores a la Comissió de Patronat l'Ajuntament de Girona, la Caixa de Pensions i l'agrupació de Col·legis Professionals.

El pressupost es va cobrir amb aportacions de tots els organismes (la de la Universitat Autònoma de Barcelona, en forma de professorat, va arribar a ser de l'ordre de 35% del pressupost) i un augment de les sobretaxas de matrícula. La subvenció ministerial també augmentà. D'altra banda, es regularitzaren les aportacions de la Diputació, que contribuïa amb una quantitat important, gràcies a la previsió del Dr. Tarrés, ponent de cultura, que les va fer programar per trimestres avançats.

Triat el camí de la integració, la Junta de govern de la Universitat Autònoma de Barcelona aprovà sol·licitar-la el 14 de setembre de 1978 i la documentació fou tramesa al Ministeri. El darrer entrebanc era la «Junta Nacional de Universidades», que no es reunia mai. L'any 1979, el Consell de

rectors, presidit pel ministre d'Universitats i Investigació, examinà les peticions d'integració de diferents col·legis universitaris. No en van aprovar cap.

Sorprenentment, l'any 1980 el Consell de ministres aprovà una nova normativa per integrar col·legis universitaris. Interrogats verbalment, els funcionaris del Ministeri van respondre que no calia refer la documentació de Girona.

Una facultat

Els centres universitaris gironins van iniciar una nova batalla enmig d'aquest conflicte: veterinària. L'any 1980, una comissió formada per representants de les institucions polítiques, professionals gironins del sector i universitaris, tant del Col·legi Universitari com de l'Escola Universitària Politècnica de Girona, sol·licità formalment la creació d'una facultat de veterinària a Catalunya i la ubicació a Girona d'aquests estudis. Es redactaren informes, es van fer gestions, es polemitzà amb altres poblacions de Catalunya que també reclamaven veterinària. Al capdavant, la Facultat s'instal·là prop de Barcelona i se'n comunicà que s'organitzaria de manera

Assistents al primer certamen poètic de llatí.

que el segon cicle es fes a Girona... No se'n va parlar mai més.

Essencialment, els universitaris gironins volíem una facultat a Girona, uns estudis de segon cicle que depassessin el sostre del Col·legi, limitat al primer cicle. Una Facultat que fos «el nucli de condensació» del progrés universitari, que impartís uns estudis que no es fessin enlloc més a Catalunya, i provoqués la mobilitat de recursos econòmics, humans i tècnics necessària per catalitzar el creixement dels altres estudis. Girona era, i ha estat molt temps, l'única circumscripció de Catalunya sense facultats ni escoles superiors. No vam aconseguir veterinària; però va ser més greu que no se'ns proposés res a canvi. Hem hagut d'esperar quasi una dècada per aconseguir uns segons cicles a lletres i encara se'ns discuteixen a ciències.

Mentrestant, el mateix any 1982, el Col·legi Universitari de Girona havia elegit un nou director, Jordi Balasch, i Josep Nadal com a sots-director. Les persones que havien ocupat càrrecs directius havien exhaurit la capacitat de gestió i actuaven condicionades per l'evolució del Centre. Calia una nova actitud davant les autoritats acadèmiques i una renovació de càrrecs com-

portava necessàriament un nou estil de fer les coses i noves idees. La complexitat i delicadesa de la gestió i l'estimulació de la il·lusió indueixen freqüentment a una implicació personal absoluta en els càrrecs universitaris. Certes decisions es fan aleshores més amargues. Llavors, convé canviar.

No cal explicar altra vegada les incidències finals de la integració. El Dr. Balasch va emprendre una acció decidida adreçada prioritàriament a fer circular la petició i reclamà la intervenció de les institucions i dels polítics catalans de la democràcia fins que l'octubre de 1982 (decret del dia 18 signat el 15, BOE del dia 23), quan el Centre feia tretze anys, potser com un acte electoral més d'una UCD en crisi, es feia saber la integració del Col·legi Universitari de Girona a la Universitat Autònoma de Barcelona.

El redreçament

Josep Nadal fomentà l'augment de les inversions i del personal, afavorí la recerca, gestionà l'obtenció de beques i millorà les condicions de treball del professorat. El Dr. Nadal esdevingué tot seguit director del Col·legi Universitari

Presidència del certamen.

Evolució del professorat i l'alumnat del Col·legi Universitari de Girona

Curs	Alumnes			Professors		
	Lletres	Ciències	Econòmiques	Lletres	Ciències	
1969/70	130			27		
1970/71	287	98				
1971/72	378	175	52			
1972/73	360	211	37	26	31	
1973/74	364	209				
1974/75	378	234				
1975/76	412	206				
1976/77	409	233		43	23	
1977/78*	428	251		41	24	
1978/79	353	150		42	25	
1979/80	393	175		41	27	
1980/81	404	167		39	23	
1981/82	486	186		43	26	
1982/83	529	207		43	27	
1983/84	615	229		42	30	
1984/85				41	30	
1985/86	719	285		43	32	
			Dret**			Dret
1986/87	683	311	135	44	32	5
1987/88	732	343	259	52	31	9
1988/89	813	385	341	57	32	14
1989/90	1044	418	394	66	33	15

* Fins al curs 1977/78, hom comptava els matriculats per cursos, repetint els alumnes que en seguien més d'un. El curs següent hom va comptar els alumnes individuals, independentment de quants cursos fessin.

** La Secció de Dret va ser inaugurada el curs 1986/87.

de Girona i va emprendre una llarga lluita per compensar el baix cost de la integració presentada al Ministeri.

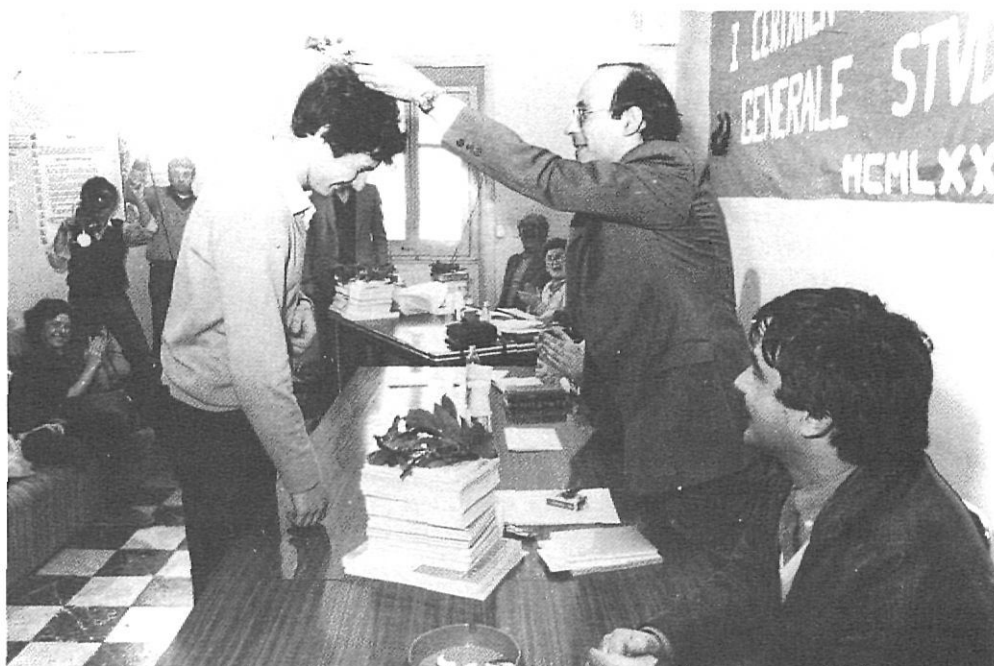
En aquest marc, a fi i efecte de fer convergir diferents línies d'investigació i poder impartir programes de doctorat, van ser creats dos instituts de recerca: el de Llengua i Cultura catalanes (dividit en dues seccions: la Francesc Eixi-

menis i la Jaume Vicens Vives, d'Història de Catalunya) i el d'Ecologia aquàtica. La dotació humana i material del centre va millorar considerablement i, mitjançant els instituts o paral·lelament, s'han aconseguit assessores i, recentment, s'ha participat en contractes de la Comunitat europea i en el programa Erasmus.

Els estudis universitaris a Girona havien assolit una transformació qualitativa. Els diferents centres creixien, proposaven nous estudis i manifestaven una vitalitat i una capacitat d'iniciatives considerables. El Col·legi Universitari de Girona reorganitzà els estudis que s'impartien. Hom va suprimir els primers cursos de matemàtiques i física, s'inicià el primer curs de dret l'any 1986, es va completar el primer cicle de filosofia i es feia possible seguir parcialment els estudis de filologia clàssica i de farmàcia. Les condicions reals depassaven els límits legals imposats per la definició dels col·legis universitaris: impartir el primer cicle. A més, l'aproximació entre els centres que depenien de la Universitat Autònoma de Barcelona era evident i exigia un projecte transformador. El desembre de 1985, la Junta de Govern de la Universitat d'Estudis Empresarials, encara

Aquí i a la pàgina de la dreta, tres aspectes del certamen.

Procedència dels alumnes

Segons les enquestes de matriculació i un estudi sobre les procedències dels alumnes del Col·legi Universitari de Girona (1988), realitzat per Dolors Muñoz i Anna Ronquillo, professores de l'Estudi General (Escola Universitària d'Estudis Empresarials), hom pot dir que, quan el centre ja tenia un funcionament regular, la distribució percentual proporcionava els resultats següents:

	Lletres/Ciències/Dret		
Girona metropolitana	28	26	39
La resta del Gironès i el Pla de l'Estany	17	20	12
L'Alt i el Baix Empordà	31	30	20
La Garrotxa	5	7	4
La Selva	13	9	12
El Ripollès i la Cerdanya	1	2	1
Altres	5	6	12

Per tant, aproximadament un 50% dels alumnes de les seccions procedeixen del Gironès i el Pla de l'Estany. Si atenem les comarques més ben comunicades, d'elles procedeixen aproximadament el 80% dels alumnes. Les altres procedències comprenen el Maresme i, més rarament, Osona; aquest percentatge és més alt en el cas de dret, ja que reflecteix la incorporació del Barcelonès com a conseqüència de la distribució dels alumnes basada en la pre-inscripció.

adscriu però que es volia integrar a la Universitat, l'escola Universitària d'Infermeria, que també manifestava la seva voluntat d'integració, i el Col·legi havien de funcionar com un sol Centre. Josep Nadal fou designat coordinador d'un centre de centres que esdevenia, per la seva magnitud, el quart de l'Autònoma. L'any 1988 va ser elegit un equip format per Joan Miró (director), Joan Nogué (sots-director) i Sergi Bonet (secretari) per governar el Col·legi Universitari de Girona, col·laborar amb els altres centres universitaris en la conformació definitiva de l'Estudi General i, quan ho aprovà el claustre del Centre, gestionar la transformació del Col·legi en tres Estudis: Ciències, Lletres i Dret.

El curs 1988-89 s'iniciaren els segons cicles de filologia catalana i d'història de Catalunya i es presentaren els projectes de segons cicles de ciències, alhora que s'estudiaven noves pro-

postes de creixement. El condicionament legal obligà a matricular els alumnes de segon cicle com si fossin alumnes de la Facultat de Lletres del Campus de Bellaterra, i per un any, resuscità la figura de la delegació. Aquesta situació ha estat rectificadada *enguany*. El decret de creació de l'Estudi General de Girona li atorgarà legalitat.

Consideracions finals

El 26 de juliol de 1989, la Junta de govern de la Universitat Autònoma de Barcelona ha aprovat el reglament de l'Estudi General. El Col·legi Universitari, *gairebé a tocar del seu vintinari*, ha deixat de ser per construir adequadament l'Estudi General de Girona.

S'ha rectificat, així, l'enfocament inicial. El nou Centre ja no té una limitació de la docència al primer cicle simplement. Ara, per equilibrar els estudis, cal completar les llicenciatures de ciències amb dos segons cicles, biologia i química. Uns segons cicles de qualitat, amb característiques específiques que els diferenciïn d'altres estudis universitaris que s'imparteixen a Catalunya, de manera que manifestin un poder d'atracció sobre un alumnat pro-

cedent de tot arreu. El preu que s'ha pagat és la desaparició de l'etiqueta Col·legi Universitari de Girona.

El nombre de viatgers ha disminuït enormement, malgrat l'increment del professorat. No obstant això, existeixen encara desequilibris entre les àrees docents, encara existeixen mancances de personal administratiu i laboral i la inserció del nou professorat, el més recent, els darrers arribats, a la societat gironina no es pot qualificar de reeixida.

Els Estudis actuals, procedents del Col·legi Universitari de Girona, continuen de rellogats als mateixos locals que fa vint anys. Ciències és a la banda esquerra de la Casa de Cultura, on a més de la segona planta comparteix amb la Direcció, l'Administració i la Secretaria de l'Estudi General una part de la primera planta. Lletres i Dret són al Seminari menor, on els acompanyen els Estudis d'Empresarials, la delegació de l'Institut de Ciències de l'Educació i l'Escola d'Educadors Especialitzats. Les úniques ampliacions importants han estat l'ocupació dels antics locals de la UNED de l'edifici del Seminari i tres aules de la planta baixa cedides a precari per a l'administració del Seminari. En aquests espais reduïts s'apil·loren aules, despatxos, laboratoris, sales

MIQUEL BATALLER

MICHEL BATALIER

d'actes i d'esplai, biblioteques, vestíbuls, oficines, etc. La superfície disponible per persona (professor, alumne o membre del personal d'administració i serveis) és inversementament petita. La construcció de les Àligues pal·liarà parcialment aquest problema que s'arrossega des dels orígens. Però no es pot pensar en una solució que apunti a ser definitiva fins que comencin les obres al convent de Sant Domènec.

Fins al reconeixement de l'Estudi General, el decret de creació del qual encara no ha aparegut al DOG, Girona ha estat discriminada en la distribució sobre el mapa català de facultats i escoles superiors. No nego pas la responsabilitat dels universitaris; però nosaltres no som els únics responsables. Els projectes futurs de la Universitat Autònoma de Barcelona per a Girona i les característiques de l'organització universitària de Catalunya anunciats pel Consell Executiu de la Generalitat poden capgirar aquesta situació. Però la història dels darrers vint anys suggereix que no ens podem conformar amb les frases que inclouen verbs en futur. Les fites aconseguides han estat el resultat de múltiples esforços, individuals i col·lectius. Els nous èxits dependran especialment de la nostra intel·ligència i de la nostra capacitat de treball. No podem ni aturar-nos ni esperar massa temps. Els nostres representants, els nostres governants, les nostres institucions han d'intervenir-hi amb vigor. La universitat de Girona requereix un suport enèrgic.

Què ha representat el Col·legi Universitari per a la circumscripció de Girona? Avaluat-ho potser ens faria

entrar en el camp dels intangibles. D'altra banda, atès el projecte d'una Universitat de Girona, crec que s'ha de contemplar el conjunt d'estudis universitaris amb els quals comptem. Hom pot fer un càlcul senzill, que em proposava l'actual president del Patronat: multiplicar el cost extra que significa anar a estudiar a Barcelona durant vuit mesos pels aproximadament cinc mil estudiants universitaris que són a Girona. El resultat és de l'ordre dels milers de milions de PTA cada any. I el nombre d'alumnes pot augmentar completant els segons cicles i amb nous estudis. No es pot afirmar que els estudis universitaris hagin trencat l'estructura de classes de la societat gironina. La selectivitat econòmica precedeix la universitària. Però ha facilitat cursar estudis a força gent, que no s'ho hauria pogut permetre en cas contrari. L'existència dels estudis universitaris ha modificat l'ambient cultural i el potencial econòmic de les comarques, no només a Girona. Sovint he proposat elaborar una estadística dels llocs de treball i dels càrrecs de tota la circumscripció ocupats avui per titulats que han estudiat a Girona; una valoració de les iniciatives industrials, científiques, humanístiques, culturals, etc. protagonitzades pels nostres antics estudiants. I comparar el capital humà així conservat i fomentat amb el model previsible si no haguéssim existit.

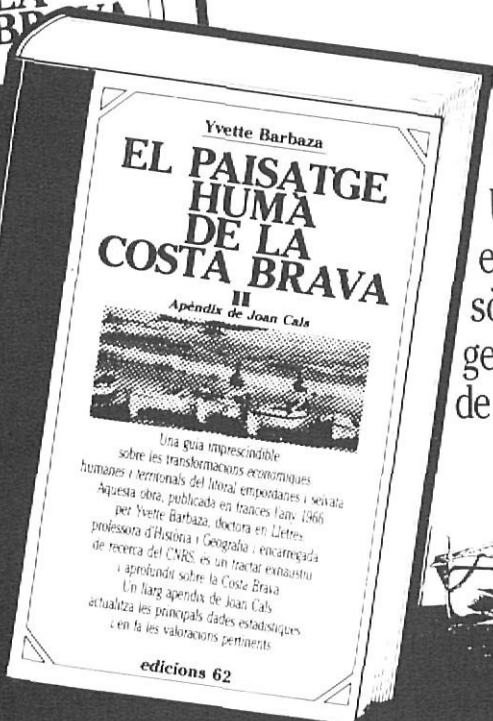
Joan Miró és director del CUG.

El paisatge humà de la Costa Brava

Yvette Barbaza

Cultura Catalana Contemporània, XX
(2 volums). 496 i 674 pàgines

Una obra monumental que estudia en profunditat i amb una sòlida base documental la geografia, la història i l'economia de la costa empordanesa.

De venda a
totes les
llibreries

edicions 62

Més de 125 números...

SUBSCRIVIU-VOS - HI

11 números l'any per 4.000 ptes. (Descompte als estudiants)

Consell de Cent, 278, 1r. 2a. 08007 Barcelona. Tel.: 317 08 24 - Fax.: 317 08 93

NOVA EDICIÓ • N. 120
OCTUBRE 1987 • 400 PAGES

L'AVENÇ

Dossier:
**REVOLTES URBANES
I REVOLTES RURALS A EUROPA**
R. Hilton, E. Kaczynska i K. Bartosek

Temes:
TEMPLE I TEMPS MARAGALL I GAUDÍ
Juan J. Lahuerza
... SA AMB JOHN FOSTER
M. Cerdà, A. Colomines

PLECS D'HISTÒRIA LOCAL núm. 23:
ELS ARXIUS: LA NORMALITZACIÓ PENDENT